JEZDECKÁ AKADEMIE - střední odborná škola Mariánské Lázně s.r.o.
353 01 Mariánské Lázně 569, PO. BOX 43
Tel: +420 606 112 336, 354 602 183 IČO: 26406624
jezdeckaakademie@email.cz www.jezdeckaakademie.cz

Školní plán environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty

TEXTOVÁ CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

JEZDECKÁ AKADEMIE – střední odborná škola Mariánské Lázně s.r.o. byla do rejstříku škol a školských zařízení zapsána jako střední škola dnem 16. 1. 2006 s účinností od 1. 9. 2006.
Je školou, která pro žáky základních škol poskytuje přírodovědné a technické střední vzdělání ukončené maturitní zkouškou v oboru vzdělání podle **klasifikace kmenových oborů vzdělání: 41 – 43 – M Chov hospodářských zvířat, studium denní ve studijním oboru 41 – 43 – M / 02 Chovatelství – se specializací na chov koní a jezdecký sport.**
Škola nabízí také **učební obor Jezdec, chovatel 41 – 53 – H / 02, jenž je** určen pro žáky ZŠ, kteří nechtějí studovat maturitní obor. Jedná se obor tříletý, přírodovědně a technicky zaměřený, zakončený závěrečnou zkouškou s vydáním výučního listu.
Jsou to obory přírodovědné, určené jak pro žáky středních škol a učilišť, tak i pro dospělé. **Současně je škola akreditovaným střediskem a nabízí kurzy dalšího vzdělávání v oboru jezdectví, a to Instruktor jezdectví, Trenér II. třídy, nebo Rozhodčí jezdeckých soutěží.**
Tyto kurzy škola nabízí a naplňuje 2x ročně a jsou i pro žáky středních škol, pokud splňují podmínky, tak pro dospělé.

1. Úvod

Význam péče o životní prostředí roste úměrně s vlivem člověka na přírodu. S všestranným rozvojem lidských aktivit dochází ke zvyšování tlaku na využívání přírodních zdrojů. Ekonomický růst a zajištění sociálních a kulturních potřeb jsou doprovázeny znehodnocováním životního prostředí. Pro zvyšování kvality života není rozhodujícím faktorem pouze hospodářský růst, ale též kvalita prostředí, ve kterém člověk žije. Ochrana životního prostředí by právě z tohoto důvodu měla patřit mezi priority při rozhodování a dalším rozvoji kteréhokoliv regionu.

Na důslednou péči o přírodní dědictví a zvyšování kvality životního prostředí má klíčový vliv úroveň povědomí občanů o ekologických souvislostech lidské činnosti.

Cílem environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty je vytvořit vzdělávací a informační systém, který povede ke zvýšení zájmu občanů o životní prostředí a který přispěje k výraznějšímu zapojení všech cílových skupin do řešení environmentálních problémů a uvědomování si důsledků konání a chování jednotlivce i celého společenství na stav životního prostředí.

2. Environmentální výchova vzdělávání a osvěta

2. 1. Informační zdroje

Na podzim roku 2000 vláda schválila Státní program environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty v České republice. Impuls ke vzniku tohoto dokumentu vyšel z Ministerstva životního prostředí a návrh programu je společným dílem mezirezortní pracovní skupiny při ministerstvu životního prostředí.

Česká republika se hlásí k principům trvale udržitelného rozvoje a jeho programového prohlášení – Agenda 21 (Rio de Janeiro, 1992). Agenda 21 je akční program pro 21. století, který hledá východiska pro další vývoj v globálním měřítku z hlediska ekonomických, sociálních a kulturních plánů signatářských států. Její významnou částí je z hlediska environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty kapitola 36, „Podpora vzdělávání, veřejného povědomí a odborného školení“ (Agenda 21, MŽP, Praha, 1998).

Z mezinárodního hlediska dokládá rostoucí význam environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty také výzva zemí Evropské unie a střední Evropy z jednání konference „Environmental Education and Training in Europe“, pořádaná evropskou komisí v Bruselu v květnu 1999.

Stěžejním cílem Státního programu environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty v České republice je zvýšení povědomí a znalostí obyvatel o životním prostředí. Environmentální vzdělávání, výchova a osvěta nepatří pouze do profesní přípravy jednotlivých oborů a odborností, ale náleží do základů všeobecného vzdělání.

Pojem „environmentální“ je upřednostněn před dosud užívaným, z vědecké terminologie převzatým názvem „ekologický“. Je to dáno rozdílnou šíří obou termínů. Ekologie zkoumá

vztahy mezi organismy navzájem a jejich vztahy k životnímu prostředí. Environment – životní prostředí – obsahuje problematiku všech složek životního prostředí, včetně vzájemných vazeb, škod na životním prostředí a jejich nápravy, ekonomických a sociálních souvislostí, atp.

Zlepšení stavu životního prostředí je jednou z nejvyšších priorit vlády České republiky. Trvalá péče o životní prostředí úzce souvisí se stavem environmentálního vědomí a vzdělanosti obyvatel.

Na základě usnesení vlády č. 232/1998 Sb. ke strategii podpory ekologické výchovy dosud plní Ministerstvo životního prostředí (dále MŽP) úlohu odborného garanta environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty (dále EVVO) a je odpovědné za koordinaci a kontrolu jeho plnění. Neméně významná úloha náleží Ministerstvu mládeže, školství a tělovýchovy (dále MŠMT).

Zákon č. 123/1998 Sb., o právu na informace o životním prostředí, který nabyl platnosti 1. 7. 1998 odpovídá současným požadavkům Evropské unie, je plně harmonizován s příslušnou směrnicí č. 90/313/EHS, o svobodě přístupu k informacím o životním prostředí. Podle § 13 citovaného zákona je povinno MŽP ve spolupráci s MŠMT a dalšími ústředními orgány podporovat osvětu, výchovu a vzdělávání široké veřejnosti v oblasti životního prostředí se zvláštním zaměřením na výchovu dětí a mládeže.

Směrnice č. 90/313/EHS, o svobodě přístupu k informacím o životním prostředí ukládá zajistit veřejnosti volný přístup k informacím o životním prostředí v institucích placených z veřejných prostředků. Informace o životním prostředí mají být k dispozici veřejnosti na požádání v určitém termínu. Směrnice je plně transponována do české legislativy zákonem č. 123/1998 Sb. o právu na informace o životním prostředí, kde je definován obsah termínu informace o životním prostředí.

Zákon č. 106/1999 Sb. o svobodném přístupu k informacím stanoví podmínky pro výkon zaručeného práva veřejnosti na informace v působnosti veřejné správy ve shodě s článkem 17 Listiny základních práv a svobod.

Při MŽP byla ustavena mezirezortní pracovní skupina, která zpracovala státní program EVVO v České republice, a to jako nadrezortní dokument, dotýkající se všech obyvatel. Státní program EVVO sice vyžaduje ekonomickou podporu realizace, ovšem vynaložené prostředky se nepochybně projeví ve významných ekonomických úsporách investic nezbytných pro nápravy poškozeného životního prostředí i zdraví obyvatel.

2. 2. Trvale udržitelný rozvoj

Definice a terminologie:

Výchova, osvěta a vzdělávání se provádějí tak, aby vedly k myšlení a jednání, které je v souladu s principem trvale udržitelného rozvoje, k vědomí odpovědnosti za udržení kvality životního prostředí a jeho jednotlivých složek a k úctě k životu ve všech jeho formách. (Zákon č. 114/1992 Sb. o ochraně přírody a krajiny)

Princip trvale udržitelného rozvoje formulovala ministerská předsedkyně Norska G. H. Brundtlandová v roce 1987: „Udržitelný rozvoj je takový rozvoj, který uspokojuje potřeby současnosti bez ohrožování možností budoucích generací uspokojovat své vlastní potřeby“.

V českém právním řádu je trvale udržitelný rozvoj definován v zákonu č. 17/1992 Sb. o životním prostředí. „Trvale udržitelný rozvoj společnosti je takový rozvoj, který současným i budoucím generacím zachovává možnost uspokojovat jejich základní životní potřeby a přitom nesnižuje rozmanitost přírody a zachovává přirozené funkce ekosystému.“

Cílové skupiny:

- veřejnost
- školy a školská zařízení
- mimoškolní děti a mládež
- podniková sféra
- veřejná správa
- přístup k informacím o ŽP

Program EVVO je zaměřen hlavně na cílové skupiny a napomáhá jejich vzájemnému působení. Vzniká platforma s perspektivou dosáhnout harmonického stavu v co nejbližším časovém horizontu, kdy lidé aktivně uplatňují principy trvale udržitelného rozvoje pro zdravý vývoj lidské populace. EVVO bude ve 21. století hrát v celosvětovém měřítku stále významnější úlohu. Vznikl i mezinárodní program UNESCO „Vzdělávání pro třetí tisíciletí, v němž EVVO zaujímá významnou úlohu.

3. Současný stav environmentálního vzdělávání a výchovy

Do českých škol se výchova o ochraně přírody a poté šířeji pojatá výchova k péči o životní prostředí prosazovala pod vlivem světových událostí od sedmdesátých let. V osmdesátých letech se ujalo označení ekologická výchova zdůrazňující uplatňování ekologických aspektů vzdělávání. V současné době je environmentální vzdělávání a výchova neodmyslitelnou součástí působení školy a je významným úkolem humanizace a modernizace školy.
Environmentální vzdělávání a výchova musí být nedílnou součástí všeobecného vzdělávání i odborné přípravy v celém školském systému zároveň a ve vzájemných návaznostech musí být zabezpečen rozvoj i v celé mimoškolní oblasti. Představuje dlouhodobý proces, který je součástí celoživotního vzdělávání. Rozhodující význam mají ti, kteří environmentální vzdělávání a výchovu realizují, to jsou učitelé a ostatní pedagogičtí pracovníci, vychovatelé, pečovatelé, sociální pracovníci, lékaři, zdravotníci, nestátní neziskové organizace a další.

Environmentální vzdělávání a výchova vyžadují logické myšlení, zpětnou vazbu, schopnost aplikace, spojení pragmatických a citových přístupů, konkrétní uvažování, globální uvažování, připravenost na změny, připravenost k integraci, samostatnost, aktivitu, tvořivost, odpovědnost, fantazii, netradiční metody, aktivizující metody a formy, spojení s praxí, poznání prostředí a uznání etických hodnot.

4. Přístupy environmentálního vzdělávání a výchovy

a) Všeobecná potřeba ekologického vzdělávání a výchovy (dále EV)
b) Komplexní pojetí vztahů člověka a prostředí v zájmu udržitelného rozvoje
c) Komplexní ovlivňování osobnosti žáků
d) Systémový přístup k řešení struktury EV ve školství
e) Připravenost učitelů pro realizaci EV
f) Vytvoření podmínek pro EV ve škole

5. Cíle environmentálního vzdělávání a výchovy

Základním cílem environmentálního vzdělávání a výchovy další generace je naučit ji žít podle principů trvale udržitelného rozvoje.
To znamená:

- vytvořit základní podmínky pro získávání dovedností a znalostí o zákonitostech biosféry, o vztazích člověka a prostředí, o vývoji a problémech současné civilizace i o možnostech a způsobech jejich řešení
- zdůrazňovat souvislosti mezi poznatky a domýšlet možné důsledky jednání a chování a programově utvářet postoje k osobní odpovědnosti za stav životního prostředí
- pěstovat dovednosti a návyky, žádoucí jednání a chování v přírodním prostředí
- působit na utváření názorů, postojů, hierarchii životních hodnot, životní styl, na pochopení kvality života
- rozvíjet úctu a cit k živé i neživé přírodě a jedinečnosti života na Zemi
- motivovat k aktivnímu zapojení do péče o životní prostředí
- v profesní přípravě v různých pracovních činnostech respektovat a tvořivě rozvíjet přístupy pro trvale udržitelný rozvoj
- připravovat specialisty zaměřené na péči o životní prostředí, na EVVO a vést je k hledání cest a prosazování trvale udržitelného rozvoje

6. Cíle environmentálního vzdělávání a výchovy dětí a mládeže základních, středních a vyšších odborných škol

Děti a mládež navštěvující základní školy, střední školy a vyšší odborné školy ovlivňuje velmi významně nejen škola, ale i rodina a mimoškolní zařízení.

Cílem je poskytovat všem dětem a mladým lidem v průběhu vzdělání:

- znalosti, dovednosti a návyky potřebné pro ochranu životního prostředí a pochopení principů trvale udržitelného rozvoje
- podmínky pro integraci znalostí zejména uplatňováním praktické metody výuky
- strukturací učiva a různými aktivitami ovlivňovat způsob myšlení, rozvíjet samostatnost a tvořivost, kontakty s okolím i s odbornou praxí a celkový vývoj osobnosti ve smyslu trvale udržitelného rozvoje
- podporovat spolupráci škol a mimoškolních oblastí – s rodinou, s obcí (veřejnou správou), s podniky (důležité zejména u odborných škol)
- podporovat aktivní péči o životní prostředí, spolupráci s mimoškolními pracovišti EVVO, s nestátními organizacemi, s osvětovými a kulturně vzdělávacími zařízeními, se sdělovacími prostředky

7. Dílčí úkoly:

- informovat učitele a vedoucí pedagogické pracovníky o významu, pojetí a řešení EVVO
- připravovat relevantní učební dokumenty, metodické náměty a doporučení
- připravovat učební pomůcky
- podporovat systematicky EVVO u všech druhů a typů základních, středních a vyšších odborných škol včetně organizačního zajištění
- zkušenosti ze škol orientovaných na životní prostředí rozšiřovat do celé sítě ostatních škol
- ovlivňovat prostředí škol, jejich okolí a zabezpečit provoz škol šetrný pro životní prostředí a šetřící přírodní zdroje
- v oblasti ochrany životního prostředí rozvíjet vzájemnou spolupráci škol a jejich spolupráci s mimoškolními zařízeními
- zvyšovat kvalifikaci učitelů a ostatních pedagogických pracovníků pro EVVO
- zdůrazňovat přímé poznávání prostředí a kontakty se živou přírodou
- rozšířit využití programů a projektů státních a nestátních subjektů činných v EVVO pro školní i mimoškolní EVVO
- vyhlašovat programy k podpoře spolupráce

8. Dlouhodobá koncepce environmentálního vzdělávání a výchovy na JEZDECKÉ AKADEMIE – SOŠ Mariánské Lázně, s.r.o.

1. Uplatňovat komplexně pojaté environmentální vzdělávání a výchovu v jednotlivých předmětech
2. Integrovaný přístup ke zkoumání a uvědomování si vztahů člověka a prostředí a významu udržitelného rozvoje
3. Spolupráce s rodinou, obcí, školními závody a dalšími subjekty v utváření odpovědných přístupů k životnímu prostředí
4. Celoškolské aktivity zaměřené na environmentální vzdělávání a výchovu – besedy, exkurze, prezentace ročníkových projektů
5. Využívání středisek pro volný čas dětí a mládeže, center ekologické výchovy, školních klubů, domovů mládeže, účast na akcích pořádaných ekologickými institucemi.
6. Kontakty školy s nevládními organizacemi, zaměřenými na zvyšování úrovně komplexního environmentálního vzdělávání a výchovy – Záchranná stanice živočichů Tachov a kdekoliv jinde v ČR, Zoologické a botanické zahrady v ČR, ekologické farmy a chovatelské stanice po celé republice, apod.

9. Postupy realizace:

- zpracování školního plánu vzdělávání k udržitelnému rozvoji
- pověřit pedagogického pracovníka koordinací environmentálního vzdělávání a výchovy
- zvyšovat odbornou úroveň koordinátora environmentálního vzdělávání a výchovy, umožnit účast na vzdělávacích akcích

- vytvořit podmínky pro vypracování a realizaci programu environmentálního vzdělávání a výchovy
- podpořit další vzdělávání učitelů a ostatních pedagogických pracovníků, zaměřené na environmentální vzdělávání a výchovu
- zajišťovat vybavování školy učebními pomůckami potřebnými pro environmentální vzdělávání a výchovu
- zabezpečovat postupnou ekologizaci provozu školy

Environmentální vzdělávání a výchova je postupným a dlouhodobým úkolem pro všechny pedagogické pracovníky a jejich žáky. Začleňování ekologických aspektů do výuky záleží na schopnostech a ochotě pedagogických pracovníků a podmínkách vytvořených školou. Tento úkol je velmi dynamický a reaguje na lokální, regionální i globální změny.
Vyžaduje soustavné zvyšování znalostí, zdokonalování způsobů práce s žáky a především vlastní přesvědčení o správnosti přístupu k environmentálnímu vzdělávání a výchově.

10. Aktuální školní plán environmentálního vzdělávání a výchovy

Abecední seznam vyučovacích předmětů:

Anglický jazyk
Biologie
Český jazyk
Dějepis
Ekonomika
Estetická výchova
Fyzika
Chemie
Chov koní
Chov zvířat
Management zemědělského provozu
Matematika
Občanská nauka
Odborný výcvik
Organizace jezdectví
Praxe
Praktická cvičení z chovu koní
Praktické základy ježdění
Praktické základy sportovního ježdění
Pravidla jezdeckého sportu
Informatika
Technická zařízení
Tělesná výchova
Teorie jízdy
Základy pěstování rostlin
Základy přírodních věd
Základy společenských věd
Základy administrativy

Obsah

Úvod
Charakteristika školy
Environmentální výchova vzdělávání a osvěta
Informační zdroje
Trvale udržitelný rozvoj
Definice, terminologie
Cílové skupiny
Současný stav environmentálního vzdělávání a výchovy
Přístupy environmentálního vzdělávání a výchovy
Cíle environmentálního vzdělávání a výchovy
Cíle EVVO na základních, středních a vyšších odborných školách
Dílčí úkoly
Dlouhodobá koncepce EVVO na JAK ML
Postupy realizace
Aktuální školní plán EVVO
Abecední seznam vyučovacích předmětů na JAK ML
Environmentální aspekty v jednotlivých vyučovacích předmětech
Realizace školního plánu environmentálního vzdělávání

Školní plán EVVO je vydán na základě metodického pokynu MŠMT č. j. 16745/2008 – 22 k zajištění **environmentálního vzdělávání**, **výchovy** a **osvěty.**

V Mariánských Lázních dne 26. 8. 2026 Ing. Martina Klánová